

λόγος

Παρασκευή, 16 Δεκεμβρίου 2011

5:03 μμ

Σημασίες

λόγος, ό

(από την τρίτη σημασία του ρήματος **λέγω** βλ. .λ.)

(Α), έναρθρος λόγος, ή λέξεις με τις οποίες εκφράζεται η εσωτερική σκέψη, Λατ. oratio*

(Β) ο ίδιος ο ενδιάθετος λόγος, η ίδια η ενδόμυχη σκέψη, Λατ. ratio.

A. Λατ. vox, oratio, αυτό που λέγεται ή συζητείται·

I.

λέξη, στον πληθ., λέξεις, δηλ. ομιλία, λόγος, γλώσσα, σε Όμηρ., κ.λπ.· λόγου ένεκα, Λατ. dicis

causa, απλώς, χάριν λόγου, χάριν ομιλίας, σε Πλάτ.· λόγω, με πρόφαση, αντίθ. προς το εργω

(πράγματι, στην πραγματικότητα), σε Ηρόδ., Αττ.

II.

1. λόγος, ισχυρισμός, σε Θουκ.· χρησμός, σε Πίνδ., Πλάτ.· λόγος, απόφθεγμα, παροιμία, σε

Πίνδ., Αισχύλ

2. διαβεβαίωση, υπόσχεση, σε Σοφ.

3. απόφαση, κοινώ λόγω, κοινή συναινέσει, σε Ηρόδ.

4. όρος, προϋπόθεση, είπι λόγω τοιώδε, στον ίδ.

5. διαταγή, εντολή, σε Αισχύλ.

III.

1. ομιλία, συνδιάλεξη, εις λόγους έλθειν, συνελθειν, άφικέσθαι τινι, σε Ηρόδ., Αττ.· λόγου μεΐζον,

χρεΐσσον, πέρα από τα λόγια, σε Ηρόδ., Θουκ.· λόγου αξιον, αξιοσημείωτο, σε Ηρόδ.

2. δικαίωμα λόγου, άδεια να μιλήσει κάποιος, λόγον αιτεΐσθαι, επίσης, ευ ή κακώς λέγω τινά, σε Αισχύλ., κ.λπ.

3. λέω κάτι με το όνομα του, ορίζω, σε Σοφοκλή, αποκαλώ με κάποιο όνομα, ονομάζω, οΰτοι γυναίκας αλλά Γοργόνας λέγω, σε Αισχύλ.

4. λέγω τινά ή τινι ποιείν τι, λέω σε κάποιον να κάνει κάτι, παραγγέλλω, διατάζω, προστάζω, σι

Σοφ., Ξεν., κ.λπ.

5. λέγω τι, λέω κάτι, δηλ μιλάω κατευθείαν, μπαίνω στην ουσία ενός πράγματος, σε Σοφ.· λέγω τι; έχω δικιο; στον ίδ. αντίθ. προς το ούδεν λέγει, δεν έχει καμία

σημασία, σε Αριστοφ.· αλλά επίσης, ούδεν λέγειν σημαίνει: λέω κάτι που δεν υφίσταται, ψεύδομαι, σε Αριστοφ., Πλάτ., κ.λπ.

6. όπως το Λατ. dicere. θέλω να πω, εννώ, τι τούτο λέγει; τι σημαίνει, τι σημαίνει αυτό; σε Αριστοφ., Γιλάτ.· πώς λέγεις; τι. θέλεις να πεις; με ποια έννοια το λες αυτό; Σε Πλάτ.· εξηγώ πληρέστερα, εισω κομίζου σύ, Κασάνδραν λέγω, εσένα την Κασάνδρα εννώ, σε

Αισχύλ.· ποταμός 'Αχελών λέγω, σε Σοφ.

7.

Παθ., λέγεται, όπως το Λατ. dicitur, λέγεται ότι..., όπως λέγεται..., σε Ηρόδ., Αττ.· επίσης,

λέγονται είναι, λέγεται ότι αυτοί είναι..., σε Ξεν.· τό λεγόμενον, απόλ., καθώς

λέγεται ή λένε...

κατά το ρηθέν, σε Θουκ., κ.λπ.· ό λεγόμενος, για τον οποίο λέγεται..., οι λεγόμενοι αυτόνομοι είναι, σε Ξεν.

8. λέγεται για ρήτορες, μιλάω με έμφαση, λέγειν δεινός, σε Σοφ.· λέγειν τε και πράσσειν δυνατώτατος, σε Θουκ.

9. καυχιέμαι για κάτι, κάνω λόγο, μνημονεύω, σε Ξεν.· απαγγέλλω κάτι που είναι γραμμένο, λαβέ τό βιβλίον και λέγε, σε Πλάτ., κ.λπ.· αλλά, η κοινή σημασία του Λατ. lego, διαβάζω, απαντά μόνο στα σύνθετα, ανάλέγομαι, επιλέγομαι.

Λέγω

A

λέγω (A), **πλαγιάζω, ξαπλώνω** (με αυτή την έννοια, από · τη ρίζα ΛΕΧ, όπως στα λέχος, λόχος). **Βάζω κάποιον να κοιμηθεί, αποκοιμίζω**, Παθ. Και Μέσ., **κοιμάμαι**, είμαι **ξαπλωμένος, κατακλίνομαι**.

Ο εραστής είναι ο **λεγάμενος**, αυτός με τον οποίον κατακλίνεται η γυναίκα, αλλά legame είναι ο δεσμός στα Ιταλικά από το λατινικό ligamen, παράγωγο του ligare . Μεταφορικώς βέβαια σημαίνει ερωτικό δεσμό. Ίσως ρίζα της λέξης γκόμενα.

Δες το δημοσίευμα μου στο scribd

[Ο ηγούμενος, η γκόμενα, η γούμενα, και οι δεσμεύσεις](#)

B

1. **συναριθμώ, συγκαταλέγω, συνυπολογίζω**, υπολογιζόμενοι ανάμεσα τους, στο ίδ.· Χέχτο 8' αριθμόν, αριθμήσε, στο ίδ. - Παθ., μετά τοῖσιν έλέχθην, συγκαταλέχθηκα, συνυπολογίσθηκα μεταξύ αυτών, σε Ομήρ. Ιλ.

2. ομοίως στους Αττικούς, λέγω εν εχθροῖς, **λογαριάζω** κάποιον μεταξύ των εχθρών, θεωρώ κάποιον σαν εχθρό, σε Αισχύλο λέγω τινά ούδαμοῦ, **θεωρώ** κάποιον ανάξιο λόγου, nullo in numero habere, σε Σοφ.

3. **απαριθμώ, επαναλαμβάνω**, σε Ομήρ. ΟΣ., Αισχύλ., κ.λπ. - Μέσ., τι σε χρή ταῦτα λέγεσθαι; τι σου χρειάζεται να τα διηγείσαι; σε Ομήρ. Ιλ.· μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα, στο ίδ.

Γ

Λέγω, μιλώ, αγορεύω και όλες οι άλλες σημασίες που προαναφέρθηκαν στο **λογος**.

Θεολογικός

Εν αρχή ην ο Λόγος.

Υπάρχει ένα μακροσκελές και ακατανόητο αλαλούμ το οποίο αρνούμαι να σχολιάσω. Συνοπτικά: Ο Λόγος ήταν κάτι σαν ψευδώνυμο ή avatar του Θεού.

Οι ρέκτες της θεολογίας ας εντρυφήσουν στο

<http://www.oodegr.com/oode/theos/yios/logos1.htm>

Αν καταλάβουν κάτι ας μου γράψουν.

λογάρι

Από το λέγω συλλέγω = αυτά που συνέλεξε κάποιος, η περιουσία να πιάσσουνεπραματευτή, να πάρουνε λογάρι,

λογάριν αλογάριαστο, κι' όλο μαργαριτάρι

Αν αρτυθείς να ειν αρνί
Αν κλέψεις να ειν **λογάρι**
Και αγαπήσεις και καμιά
να την ζηλεύει η γειτονιά
ΠΑΡΟΙΜΙΑ

**Βασιλιᾶς λογάριον ἔχου, κ' ἂν τοῦ δώσεις, κ' ἄλλο θί-
λυ.— The king has great treasures, but wishes for
greater, if you will give him them :—In reference
to the covetousness of powerful men.**

9213.18 [37]

Λόγιον

Το ρήμα, το λεχθέν, Σήμερα λέγεται συνήθως στον πληθ. τα λόγια.
Απαντάται συχνοτατα στην εκκλησιαστικη φρασεολογια

Λογείον

λογεῖον, τό (λόγος), κυρίως, τόπος όπου μιλάει κάποιος· στο Αττ. θέατρο, μέρος της σκηνής το οποίο καταλάμβαναν οι υποκριτές, Λατ. pulpitum, σε Πλούτ., κ.λπ.

Ετυμολογία

Από το αρχαίο ρήμα λέγω με την τρίτη του σημασία

Φράσεις

- **λόγια** του αέρα ή **λόγια** της καραβάνας ή **λόγια** παχιά, καυχησιές, φλυαρίες, **λόγια** χωρίς αντίκρισμα.

Δεν εννοεί το σκεύος καραβάνα αλλά την εφοδιοπομπή με καμήλες, το **καραβάνι**. Οι καμηλιέρηδες κατέλυαν σε ειδικά πανδοχεία, τα **καραβάν-σεράγια** εκεί διασκέδαση ήταν να λένε ιστορίες γύρω από τη φωτιά. Οι ιστορίες ήταν ψευδείς, σχεδόν παραμύθια. Κάνεις δεν ασχολείτο να τις επιβεβαιώσει ή να τις διαψεύσει, αρκούσε να ήταν διασκεδαστικές. Ήταν **τα λόγια της καραβάνας**, του καραβανιού.

Πβλ. Ανδρέα Καρκαβίτσα "Τα λόγια της πλήρης".

- μ' άλλα **λόγια**, με διαφορετικό τρόπο έκφρασης. Παλαιότερα «*αλλοις λόγοις*»
- είναι όλο **λόγια**, δεν πραγματοποιεί όσα υπόσχεται ή απειλεί
- βάζω **λόγια**, διαβάλλω, συκοφαντώ
- παίρνω **λόγια**, αποσπώ ομολογίες, μυστικά ·
- δεν παίρνω **από λόγια** ή από συμβουλές, δεν ακούω συμβουλές, παρακάλια ή φοβέρες
- ήρθαμε στα **λόγια**, φιλονικήσαμε φραστικώς

- μασάει τα **λόγια** του, αποφεύγει να ομολογήσει κάτι ·
- κακά **λόγια**, βωμολοχίες, αισχρολογίες ·
- **λόγια** τον κόσμου, φήμες, κακόβουλες διαδόσεις ·
- τέτοια ώρα, τέτοια **λόγια**, για όσα λέγονται άκαιρα
- μεγάλα **λόγια**, υπερβολικά
- λίγα **λόγια** και καλά, η συντομία είναι αρετή ·
- άλλα **λόγια** ν' αγαπιόμαστε, ας αλλάξουμε συζήτηση ·
- χάνω τα **λόγια** μου, λησμονώ τα λόγια του ρόλου μου,
- χάνω τα **λόγια** μου μαζί σου, συζητώ μάταια, χωρίς αποτέλεσμα ·
- λίγα τα **λόγια** σου!, ως προειδοποίηση, απειλή ·
- βάζω **λόγια** για κάποιον , δηλ. διαβολές, τον εξερεθίζω, τον διεγείρω, τον παρακινώ ·
- μένω στα **λόγια**, δεν καταφέρνω να υλοποιήσω κάτι ·
- δεν παίρνω από **λόγια**, είμαι πεισματάρης, δεν αλλάζω γνώμη
- Μπερδεύω τα **λόγια** μου ή τη γλώσσα μου, δεν εκφράζομαι με σαφήνεια
- δε βρίσκω **λόγια** να σε ευχαριστήσω, σου είμαι εξαιρετικά ευγνώμων, δεν μπορώ να εκφράσω επαρκώς την ευγνωμοσύνη μου ·
- δεν παίρνω από **λόγια**, είμαι αδιάλλακτος, δεν πείθομαι από άλλους ·
- με δύο **λόγια**, με συντομία, με σύντομη διατύπωση ·
- **λόγια** του αέρα, κουβέντες χωρίς ουσιαστικό περιεχόμενο
- ο Μανόλης με τα **λόγια** χτίζει ανώγια και κατώγια (παρ.), μόνο οι πράξεις μετράνε στη ζωή του ανθρώπου ·
- τα λίγα **λόγια** ζάχαρη και τα καθόλου μέλι (παρ.), για την αξία τού να μη μιλά κανείς πολύ ή και να σιωπά. Πβλ. Αρχ. Παρ. «κρειασον σιγάν» ·

Τα λόγια της Βίβλου

Στην Βίβλο τα **λόγια** του Κυρίου είναι συνώνυμο του «οι κανόνες του Κυρίου» αλλά και όλες οι παρακάτω λέξεις:

Ο νόμος

109 ή ψυχή μου ἐν ταῖς χερσί σου διαπαντός, καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην.

τά κρίματα

7 ἐξομολογήσομαι σοι ἐν εὐθύτητι καρδίας ἐν τῷ μεμαθηκέναι με τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου

20 ἐπεπόθησεν ἡ ψυχή μου τοῦ ἐπιθυμῆσαι τὰ κρίματά σου ἐν παντὶ καιρῷ.

Επισης στο παρακάτω απόσπασμα της χριστιανικής υμνογραφίας

Ἀμαρτιῶν μου τὰ πλήθη καὶ κριμάτων σου [] ἀβύσσους τίς*

ἐξιχνιάσει, ψυχοσῶστα Σωτήρ μου;

Κασιανης μοναχῆς - «Κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἀμαρτίαις»

[*] Εδώ η υμνωδός εννοεί «Κανέναν δεν μπορεί να μετρήσει ούτε τις αμαρτίες μου ούτε τις κρίσεις (κρίματα, αποφάσεις) σου, σωτήρα μου!».

Στην ομιλούμενη μάλλον ως αμαρτία εννοούμε το κρίμα .

Από το γεγονός ότι εξεδιδετο κρίμα (δηλ. κρίσις, δικαστική απόφαση) για κάθε αδικοπραγουντα (αμαρτωλό). Και η πινακίδα με το πορισμα του κριματος λεγονταν επισης «κριμα». Όπως και «αποφαση» ονομαζουμε και το εγγραφο επι του οποιου εχει αναγραφει η αποφαση. Πβ. τη φραση «ΤΟ ΚΡΙΜΑ ΣΤΟ ΛΑΙΜΟ ΣΟΥ», από την αναρτηση της αποφασης ἡ της κατηγοριας στο λαιμο του καταδικου. Και το γνωστο «Ιησους Ναζωραιος Βασιλευς Ιουδαίων»

βλ. την παράθεση των συνωνύμων στο Τραγούδι της Προποντίδας
«Κωνσταντινιά» :

Δεν είναι **κρίμα** κι **άδικο**

Δεν είναι **αμαρτία**

καλέ Κωνσταντινιά

Να τυραγνώ τα νειάτα

μου χωρίς καμιάν αιτία;

Κριμα είναι και η αποφαη του κριτου, του δικαστου του μεσαιωνα. Η γραπτη αποφαση ονομαζονταν και αυτη κριμα. Ο τιμωρουμενος εφερε την αποφαση κολημενη στο στήθος του με ρετσινι ή κρεμασμενη με σπαγγο από τον λαιμο του. Πχ. Δυο συχνες φρασεις: «**του κολλησαν την ρετσινιά**» και «[Το κρίμα στό λαιμό σου](#)»

κρίσεις

Συνώνυμο του κρίμα και πιο κατανοητό : αι κρίσεις σου

Πχ.

Δίκαιος εἶ, Κύριε, καὶ εὐθεῖται* αἱ κρίσεις σου.

ψαλ. 118,137

Δικαιος είσαι, Κυριε, και αι αποφάσεις σου είναι ορθαί και ευθείαι.

-
- * Ευθους: από την ευκλείδειο γεωμετρια «από δύο οποιαδήποτε σημεία του χώρου διέρχεται μία και μόνο μία ευθεία, η οποία αποτελεί και τη συντομότερη οδό μεταξύ των δύο αυτών σημείων». Η συντομία σημαίνει σαφήνεια έτσι ο ευθύς, ο χωρις παρεκκλίσεις, είναι ορθός,σωστος. Ο θεός δεν είναι εκτός του κανόνος, εξ άλλου «**ΑΕΙ Ο ΘΕΟΣ ΓΕΩΜΕΤΡΕΙ**» . Πβλ. Νεωτερες φρασεις: **του ξηγηθηκε στα ισια, θα στο πω ευθewς,**

οι εντολές

10 ἐν ὅλη καρδίᾳ μου ἐξεζήτησά σε· μὴ ἀπόσῃ με ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου.

73 Αἱ χειρὲς σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με· συνέτισόν με καὶ μαθήσομαι τὰς ἐντολάς σου.

ἐπλανήθην ὡς πρόβατον ἀπολωλός· ζήτησον τὸν δούλόν σου, ὅτι τὰς ἐντολάς σου οὐκ ἐπελαθόμην.

ψαλ. 118,176

οι προσταγές ή προστάγματα

ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμα μου πρὸς σε, ὁ Θεός, διότι φῶς τὰ προστάγματά σου ἐπὶ τῆς γῆς.

<ΗΣΑΙΑΣ - 26.9.>

Πβλ. Τα αρχαια κελεύσματα :«**άλλαι μεν βουλαί ανθρωπων , άλλα δε θεός ΚΕΛΕΥΕΙ**». Κελεύει και ο κελευστής αλλά και «ο έχων το πρόσταγμα» .

Ο νόμος Του

34 συνέτισόν με, καὶ ἐξερευνήσω τὸν νόμον σου καὶ φυλάξω αὐτὸν ἐν ὅλη καρδίᾳ μου.

53 ἀθυμία κατέσχε με ἀπὸ ἀμαρτωλῶν τῶν ἐγκαταλιμπανόντων τὸν νόμον σου.

τα μαρτύρια

2 μακάριοι οί ἐξερευνῶντες τὰ **μαρτύρια** αὐτοῦ· ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητήσουσιν αὐτόν.

36 κλῖνον τὴν καρδίαν μου εἰς τὰ **μαρτύριά** σου καὶ μὴ εἰς πλεονεξίαν.

Η μαρτυρία λέγεται και Μαρτύριο.

Η πιστοποίηση ενός πράγματος ως αληθούς. Πχ. Τα διδακτορικά του Αθηνησι Καποδιστριακού Πανεπιστημίου καταλήγουν ως εξης
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΤΟΥΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΕΣΤΩΣΑΝ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΑΔΕ ΚΕΚΥΡΩΜΕΝΑ ΟΥ ΜΟΝΟΝ ΤΑΙΣ ΣΦΡΑΓΙΣΙ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΤΟΥ ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ ΤΕ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΑΥΤΟΓΡΑΦΟΙΣ.

Σήμερα, από τα σαδιστικά πειράματα που είχαν γίνει στους μάρτυρες της χριστιανισμής, η λέξη μαρτύριον (η εμβάσανος μαρτυρία) κατάντησε να σημαίνει βασανιστήριο. το ίδιο κατεληξε και η παιδεια (εκπαιδευση) πβλ το ρημα παιδεύω.

Πχ. Ο νεος προιστάμενος μου ἔκανε τη ζωή μαρτύριο.

Αι οδοί του Κυρίου

Δίδαξω ἀνόμους τας **οδούς** σου και ασεβεις επι σε επιστρεψουσι
Σημερα λέμε προσπάθησα να τους φέρω στο δρόμο του θεού. Η στον ισιο δρομο.

Ψαλ. 118,151 ἔγγυς εἶ, Κύριε, καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου ἀλήθεια.

Τα δικαιώματα του Κυρίου

8 τὰ **δικαιώματά** σου φυλάξω· μὴ με ἐγκαταλίπησ ἕως σφόδρα.

12 εὐλογητὸς εἶ, Κύριε· δίδαξόν με τὰ **δικαιώματά** σου.

Λόγιον

116 ἀντιλαβοῦ μου κατὰ τὸ **λόγιόν** σου, καὶ ζῆσόν με, καὶ μὴ καταισχύνῃς με ἀπὸ τῆς προσδοκίας μου.

133-Τα διαβήματά μου κατεύθυνον κατὰ **λόγιόν** σου, και μη κατακυριευσάτω μου πάσα ανομία.

140 πεπτρωμένον τὸ **λόγιόν** σου σφόδρα, καὶ ὁ δοῦλός σου ἠγάπησεν αὐτό.

158 εἶδον ἀσυνετοῦντας καὶ ἐξετηκόμην, ὅτι τὰ **λόγια** σου οὐκ ἐφυλάξαντο.

162 ἀγαλλιάσομαι ἐγὼ ἐπὶ τὰ **λόγια** σου ὡς ὁ εὐρίσκων σκῦλα πολλά.

169 Ἐγγισάτω ἡ δέησίς μου ἐνώπιόν σου, Κύριε· κατὰ τὸ **λόγιόν** σου συνέτισόν με.

170 εἰσέλθοι τὸ ἀξίωμά μου ἐνώπιόν σου, Κύριε· κατὰ τὸ **λόγιόν** σου ῥῦσαί με.

172 φθέγγξαιτο ἡ γλῶσσά μου τὰ **λόγια** σου, ὅτι πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου δικαιοσύνη.

Ομιλία, συζήτηση, δικαίωμα του ομιλεῖν

Η ελευθερία του λόγου.

Από τα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη.

Συγγενές **ελευθεροτυπία**

Αξιον λόγου

Θεμα για το οποίο αξίζει να γίνει συζήτηση, **αξιολογο**. Αντιθετο **αναξιον λογου**.

Ο λόγος στέκονταν

Κλισέ των δημοτικών τραγουδιών, σημαίνει Διαρκούσης της συζητήσεως.

Πχ.

Ακόμα ο **λόγος** στέκονταν κ' ή **συντυχιά** κρατούσε,
χίλιοι και δυο τον πλάκωσαν, χίλιοι και δυο τον πιάνουν,
ούλοι γαλαζοπράσινοι και κοκκινোসκουφατοι.

Το **συντυχαινω** είναι συνώνυμο του **ομιλω** και συντυχιά η ομιλία η κουβεντα.

Πβλ. Αροδαφνούσα

«Είδα σε τζ' εσπαγιάστηκα τζ' εκούμπησα στον τοίχο
τζ' έχασα τζαι τα λόγια μου που 'σεν να σου **συντύχω**»

Ελαβε τον λογο

Αρχισε να ομιλει δημοσίως

Το λογον εχει ο κ. ...

Ο προεδρος συσκεψεως ή σωματος που συνεδριαζει προς τον επομενο ομιλητη.

Αγγλιστί has the floor

Σας αφαιρώ τον λόγο

Δικαίωμα του προέδρου συνεδριάσεως να απαγορεύσει στον ομιλητή να συνεχίσει την ομιλία του.

Πρόσεχε τα λόγια σου

Πρόσεχε διότι μιλάς αναιδώς ή υβριστικώς.

Λίγα λόγια και καλά

Παροιμ. Ανάλογη της αρχαίας «Κρείσσον σιγάν» .

Δεν σου πέφτει λόγος

Δεν εχεις δικαίωμα να μιλάς.

Δεν δικαιούσθε δια να ομιλείτε.

Μενιος Κουτσογιωργας

Πάρ 'το απόφαση πως **δε σου πέφτει λόγος**

η γυναικα πρέπει να `ναι πάντα υπό
και υποτάξου και εξηγήσου αναλόγως
σ' ότι πιω σ' ότι χορέψω σ' ότι πω.

Τραγούδι : Είμαι άντρας και το κέφι μου θα κάνω

Δεν κληρώθηκες για να μιλήσεις. Το «πεφτω» από την διαδικασια της κληρωσης.
Όπως πχ. *Ο κλήρος πέφτει στον Τάο νέο που ήταν αταξίδευτος.*

[περισσότερα ...](#)

Υπόσχεση

Λόγω τιμής ή Στο λόγο μου

Υποσχομαι επι τω λόγω της τιμης μου.

Κρατάω το λόγο μου

Τηρω τα υποσχεθέντα.

Δώσαμε λόγο

Έδωσαν αμοιβαία υπόσχεση γάμου.

Προφορική συμφωνία, συνοδευόμενη από χειραψία για μελλοντικό αρραβώνα και γάμο.

Η υποψηφίοι συζυγοί λεγονται τότε **λογοδοσμένοι**.

Σε αυτές περιπτώσεις τον λόγο είχαν οι γονείς. Οι υποψηφίοι δε συμμετείχαν σ' αυτές τις συμφωνίες.

Αιτία

Εχω το λόγο μου

Εχω δικαιολογία για την πράξη μου που όμως δε θελω να την αποκαλύψω.

Φυσικῶ τῷ λόγῳ

Λογία έκφραση για κάτι που θεωρούμε φυσικό.

Λόγος ύπαρξης

Αιτία για να υφίσταται κατι ή κάποιος

Δεν έχεις λόγο να ...

Δεν έχεις καμία δικαιολογία να κάνεις κάτι

Επ ουδενί λόγῳ

Με καμία δικαιολογία. Πχ Δεν θα δεχθουμε επ' ουδενί λόγῳ το ονομα Μακεδονία.

Πολλές φορές μαλιστα το «λόγῳ » παραλείπεται

Ζητώ το λόγο

Απαιτω να μου δώσει εξηγήσεις (λογος : αιτια, αιτιολογια).

Αλλά και ζητω το λόγο (δηλαδή το δικαίωμα να ομιλήσω) από τον προεδρευοντα.

Κύριε Πρόεδρε! Ζητώ τον λογο επι προσωπικου [ενν. θεματος]

Δίνω λόγο

ή λογοδοτω = παρεχω εξηγήσεις πβλ.

Δωσίλογος (αυτος που πρεπει να λογοδοτήσσει, στην Ελλάδα είναι σχήμα λόγου)

Παρομοιο "δεν θα σου δώσω το λόγο" ή "το λογο θα σου δώσω;" (δεν υποχρεούμαι να παράσχω εξηγήσεις για τα αίτια).

Λογική

Η κριτική του καθαρού Λόγου.

Περιφημο φιλοσοφικο εργο του Εμμ. Καντ.

Ο μείζων λόγος

Κάτι που ισχύει για το μεγαλύτερο ισχύει και για το μικρότερο **κατά μείζονα λόγον**.

Πχ. Αν κατι ισχύει για ολους τους Ελληνες κατά μείζονα λόγο ισχύει για τους Αθηναίους. Λεγεται με την εννοια **πολύ δε περισσότερο στην περίπτωση**

που ...

Συγγέεται και με τη φράση "κατά κύριο λόγο" που σημαίνει την βασική αιτία. Πχ. *Ο δικαστής πρέπει κατά κύριον λόγον να είναι έντιμος* (λέμε τώρα ...).

★ Λογικό

Η δυνατότητα του ανθρώπου να κάνει λογικές σκέψεις, να συλλογίζεται. Λέγεται και στον πληθυντικό κατ' ακυρολεξίαν : τα λογικά του (πβλ ΦΡ έχω τα λαιμά μου = πονόλαιμος, μου κοπήκαν τα ήπατα = το ήπαρ, το συκώτι). Έτσι και τα συλλογικά του ή συλλοϊκά.

Το λογικό σαλευει και τα συλλογικά χάνονται ή μας τα παίρνει κάποιος (συνήθως κάποιος) . ΑΠ' Ο ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟΥΜΑΙ, ΣΥΛΛΟΓΙΖΟΜΑΙ.

Όποιος ελεύθερα συλλογάται, συλλογάται καλά.

Ρήγας Φερραίος, «Φυσικής Απάνθισμα», σελ. 24

πβλ

Μέσα στή στοιχειωμένη τή σπηλιά
πού άποσταμένος γέρνει,
ύπνος τίς φέρνει, ύπνος τίς παίρνει:
Νεράιδες περδικόστηθες στητές
καί μαρμαροτραχήλες,

....

Καί μία, ή Έξωτέρα, ή Παγανή,
παγάνα τοῦ θανάτου,
χτυπᾷ τόν νιόπραματευτή
καί **παίρνει τὰ συλλοϊκά του.**

Γιάννη Γρυπάρη -Ο Πραματευτής.

Αυτός που χάνει το λογικό του λέγεται: τρελός, λωλός*, μουρλός, αλογος, παραλογος, σαλεμένος, παλαβός, κουζουλός, σαλλός, πελελός.

Άμποτε λίγο να δυνόμουν
για μια στιγμή να τρελαινόμουν,
ο **σαλεμένος** νους
και τα κλεισμένα τσίνορα
να μην ξαμώνουν σύνορα
και χώριους ουρανούς!

Κωστα Βαρναλη -Ο τρελος

*)Από το ολωλώς τη μετοχή παρακειμένου του όλλυμι = χάνω. Ο αρχικο ομικρον εξεληφθη ως αρθρον.

Πηλίκο

Μεσος και άκρος λόγος

Η τομη μας ευθειας ήτοι το σημείο που την διαιρεί σε δύο τμήματα όπου το μικρότερο προς το μεγαλύτερο ισούται με το μεγαλύτερο προς το όλον. Η λεγόμενη και **χρυσή τομή**.

Παροιμία, λαϊκή ρήση

Που λει ο λόγος

Που λεί η παροιμία. Ο λόγος το λεί, Που λέγανε οι παλαιοί κλπ.

Λόγου χάριν

Για παράδειγμα, π.χ. ,

παρωνύμια

Ο λεγόμενος

Ο λεγόμενος χ = αυτός που λέγεται και χ

Μαθ. 27 17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν **λεγόμενον** Χριστόν;

Ἄλλου δε :

συνηγμενων ουν αυτων ειπεν αυτοις ο Πιλατος τινα θελετε απολυσω υμιν [Ιησουν τον] Βαραββαν η Ιησουν τον **λεγόμενον** Χριστόν

Τοπον **λεγόμενον** Γολγοθά, Ματθαῖον **λεγόμενον** , Σιμωνα τον **λεγόμενον** Πέτρον, οι ελθοντες εις τοπον **λεγόμενον** Γολγοθα ο εστιν κраниου τοπος λεγόμενος,

λεγόμενον λιθοστρωτον (Γαββαθά).

ΠΡΟΣΟΧΗ: Ο **λεγάμενος** είναι ο λεγόμενος **γκόμενος** από το Ιταλικο LEGAME

Επιθέματα

-λεξία

Ακυρολεξία

Κυριολεξία

Αλεξία

-λογη

Συλλογή

Διαλογή

Περισυλλογή

Επιλογή

-λόγος (συλλέγω)

Ανθολόγος

Βιδολόγος

Ετυμολόγος (συλλέγω τα έτυμα τις αληθείς σημασίες των λέξεων)

Πουολόγος

Παλαιολόγος

Ο συλλέγων παλαιά πράγματα, ο παλιατζής.

Χαρτολόγος

Ο φοροεισπρακτορας < χαρατσι+λόγος πβλ. Παροιμία^{9213.42[61]}

Ἐπάνω εἰς τὴν χαρὰν καὶ ὁ χαρτολόγος.

-λόγος (ομιλω)

Ακριβολόγος (ομιλω με ακριβεια)

Ετοιμόλογος (έτοιμος να λεγω)

Φιλόλογος (αγαπώ τα λόγια, τον λογον. Αυτος που αγαπά τα λόγια λέγεται παραλίπας).

Δωσίλογος (εξηγούμαι, δίνω λόγο, λογοδοτώ, υπέχω ευθύνην)

-λόγιον και μσον λόγι ή δημ λόι

Αναλόγιον
Ανθολόγιον
Αρχοντολόγιον

Στην δημοτικη σιγηθηκε το γαμμα από το -λογιον και ως συνηθως παραλειπεται και το «-ον»

Ετσι εχουμε το επιθημα =λοϊ

Μοιρολόι
Παπαδολόι
Κομπολόι
Ρολόι
Σκουπιδολόι
Σκυλολόι
Φτωχολόι (το) αλλά συνηθέστερα φτωχολογιά (η)

Ὁ βασιλέης Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδροπολίτης
ἔκαμε μίαν γεροτὴν μικρὴν καὶ μίαν γεροτὴν μεάλην,
ἔκαμεν μίαν ταῖγεωροῦ καὶ μίαν ταῖου Μάμα·
ἐκάλεσεν τοὺς ἄρκονταις καὶ οὐλον τάρκοντολόιν,
ἐκάλεσε καὶ τοὺς φτωχοὺς καὶ οὐλον τὸ φτωχολόιν,
τραπέζιν ἔν' ποῦ ἔβαλε καὶ κάτσασι νὰ φᾶσιν.

χαφιεδολόι

Άσμα Κωνσταντά - Παραδοσιακό Κύπρου 9313

Προθήματα

Λογο-γράφος
Λογο-δοσμένος
Λογο-δοτώ
Λογο-διάροια
Λογο-θέτης βλ.λ. [λογοθέτης](#)
Λογο-κρισία
Λογο-τέχνης
Λογό-τυπος
Λογο-φέρνω

Ιδιόμορφα

Βραχυλογία

βραχυλογία η [vraxilojía] O25 : 1. η συντομία στην έκφραση (στο γραπτό ή στον προφορικό λόγο). 2. (γραμμ.) σχήμα λόγου που συνίσταται στην παράλειψη ενός ή περισσότερων όρων της πρότασης που εννοούνται εύκολα από τα συμφραζόμενα, π.χ. «Κάπου το διάβασα, αλλά δε θυμάμαι πού (ενν. το διάβασα)».

Ετυμολογία: λόγ. < γαλλ. brachylogie < brachy- = βραχυ- + -logie = -λογία (διαφορετικο ηταν το αρχαίο ουσιαστικό Βραχυλογία που σήμαινε «συντομία στην ομιλία»). Πβ. το λακωνίζειν.

Βραχυγραφία είναι η σύντμηση συχνών λέξεων, Συντομογραφία. Πχ., κλπ. Κοκ, βλ. , πβλ. ή πβ.

Βραχογραφία είναι οι τοιχογραφία πάνω σε βράχους συνήθως σε σπήλαια. (πχ. Αλταμίρα)

Γίνεται λόγος

Συζητείται συνήθως χωρίς να αναφέρονται πηγές ή τεκμήρια, έτσι αορίστως.
Όμοιο « είναι λόγος»

Δυο βαθμοί ακόμη λείπουν από την κερατσισιά της
Να την φύγουν τα μυαλά της
Κ' **είναι λόγος** ότι μέλλει να σταλή 'ς τον Κουδουνά,
Κι' ας φωνάξη μ' αλυσίδες τότ' εκεί παντοτινά,
«Πάτα, πάτα, πάτα, πάτα»,
Σαν την λυσσασμένη γάτα.

[ΗΛΙΑΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ - Η ΚΕΡΑΤΣΑ](#)

Λόγος να γίνεται

μόνο και μόνο για να υπάρχει ένα αντικείμενο συζήτησης
Αλλιώς «κουβέντα να γίνεται».

Έδωσαν λόγο

Έδωσαν αμοιβαία υπόσχεση γάμου.

Είναι λογοδοσμενη (οιονει αρραβωνιασμενη)

Στα χωριά της Ελλάδας και της Κύπρου παλαιότερα γινόταν η λεγόμενη (στα κοινά Ελληνικά) «λογοδοσία» ή (στο Κυπριακό ιδίωμα) «λόγιασμα»: δύο άτομα, ένας άντρας και μια γυναίκα, ως μέρος οικογενειακής σύναξης αντάλλασαν δακτυλίδια και έδιναν το λόγο τους ότι θα παντρεύονταν. Νομικά και εκκλησιαστικά δεν αναγνωριζόταν η τελετή, αποτελούσε, όμως, αρκετά σοβαρό δεσμό για τα εμπλεκόμενα άτομα και τις οικογένειές τους. Στην κυπριακή διάλεκτο, «λογιασμένος» ή «**χαρτωμένος**» είναι αυτός που έχει δώσει λόγο γάμου.

Ήρθαμε στα λόγια ή Λογομαχώ, λογοφέρνω

Μάχομαι δια λόγων . Ανταλλάσω λεκτικούς διαξιφισμούς.

Πιο άγρια φράση «ήρθαν στα χέρια» : εκδηλώνουν με χειροδικίες τη διαφωνία τους. Το παρόμοιο «είναι στα μαχαίρια» σημαίνει στάση, κατάσταση. Είναι μαλωμένοι, σε διάσταση, όπως συνήθως λέμε είναι στα μπετά, είναι στα χαρτιά. Βλ. Είμαι στα λόγια

Δια λόγου

Χωρις πιστοποιητικα εγγραφα . Με προφορικη συμφωνια.

Μετά λόγου γνώσεως

Γνωρίζοντας την αλήθεια, τις λεπτομέρειες. Με γνώση της αιτίας, επειδή το γνωρίζω.

Λογίζομαι

Θεωρούμαι.

Και στο Κυπριακό ιδίωμα λoούμαι . Πβλ. χάροντας εν [λοούμαι](#).

Τάσσω (Κρήτη)

Μπλιό δεν την **τάσσει** για παιδι μπλιό δεν τηνε σπλαχνάται.

Κορνάρου -Ερωτοκριτος

*Τί μετὰ νεκρῶν, τὸν ζῶντα **λογίζεσθε**; ὡς Θεὸς γὰρ ἐξανέστη τοῦ μνήματος.*

και

*ιδού γάρ έν νεκροῖς λογίζεται, ό έν ύψίστοις οίκων, και τάφω
σμικρῶ ξενοδοχεῖται*
ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΤΑΦΙΟΥ

Λόγου χάριν

Επί παραδείγματι. Βραχυγραφία: (λχ)

Λοούμαι

(Κυπ) Λο[γ]ουμαι, Λογίζομαι, θεωρούμαι, λογαριάζομαι
Πβλ. Τον διαλογο της μανας του Χάρου με το γιό της:

- Γιέ μου, μεν παίρνεις όμορφες,
γιέ μου τες νιές μεν παίρνεις
μεν παίρνεις τα μιτσιά μωρά
τζαι μάνες φαρμακώννεις.	- Γιέ μου, μην παίρνεις όμορφες,
γιέ μου τις νέες μην παίρνεις
μην παίρνεις τα μικρά μωρά
και μάνες φαρμακώννεις.
- Να μεν παίρνω τες όμορφες,
τες νιές να τες λυπούμαι,
να μεν παίρνω μιτσιά μωρά
χάροντας εν λοούμαι .	- Να μην παίρνω τις όμορφες,
τις νέες να τις λυπούμαι,
να μην παίρνω μικρά μωρά
χάροντας δεν λογίζομαι .

Η Λυερή τζ' ο Χάρος

Περι ου ο λόγος

(ο) **Αυτός για τον οποίο μιλούμε**. Το **De cuius** συνήθως στη νομική φρασεολογία εννοείται ως βραχυλογία του πλήρους *de cuius hereditate agitur ή de cuius morte agitur*. **Εκείνος δια τον οποίον** επίκειται η κληροδοσία ή ο θάνατος (συνοπτικά προς ευφημισμόν)
Πβλ. Επώνυμο **Κούγιας**. Ανάλογο: **Καταλειφός** εκ της μετοχης παρακειμένου του καταλαμβάνω ο **κατειληφώς**.

Βγάζω λόγο

Εκφωνώ ρητορική ομιλία. Τέτοιοι λόγοι ήταν διαδεδομένοι στην αρχαιότητα. **Λογογράφος** ήταν ο συγγραφέας που έγγραφε σε πεζό λόγο (ειδικότερα χρησιμοποιείται για τους 'Ιωνες συγγραφείς πριν τον Ηρόδοτο) ή αυτός που έγγραφε κατ' επάγγελμα λόγους για να εκφωνηθούν από τους διαδίκους κατά τη διάρκεια μιας δίκης.

Λογογράφοι ήταν οι ρήτορες: Αντιφών, Ανδοκίδης, Λυσίας, Ισοκράτης, Ισαίος, Αισχίνης, Δημοσθένης, Υπερείδης, Λυκούργος, Δείναρχος. Ο σημαντικότερος εκπρόσωπος της δικανικής ρητορικής ήταν ο Λυσίας, που έγγραψε λόγους για υποθέσεις πολλών ιδιωτών.

Γνωστοί είναι 34 λόγοι του κι ο πιο διάσημοι ο « **Υπέρ Αδυνάτου** » και ο « **Κατά Σιτοπωλών** » και ο « **Αρεοπαγитικός-Περί του σηκού απολογία** » που διδάσκονταν και στα σχολεία.

Επίσης διδάσκονταν ο **Επιτάφιος** του Περικλέους, οι **Ολυνθιακοί** του Δημοσθένους και η « **Προς Δημόνικον παραίνεσις** » του Ισοκράτους.

Η φράση « **βγάζω λόγο** » μάλλον είναι βραχυλογία του « **βγάζω από την τσέπη μου το έγγραφο με το κείμενο του λόγου που πρόκειται να εκφωνήσω** ». Η σκηνή από τους παλαιούς περιοδεύοντες πολιτικάντηδες που εκφωνούσαν λόγους που δεν μπορούσαν να αποστηθίσουν. Δηλ δεν μιλούσαν **από στήθους** αλλά **από χειρογράφου**. Επειδή τότε

μεγάφωνα δεν υπήρχαν, οι ρήτορες φώναζαν δυνατά έτσι από το αρχαίο ρήμα **εκφωνέω** λόγον και κυρίως από τον αόριστο «**εξεφώνησα**» βγήκε το «**ξεφωνίζω**» της Δημοτικής.

Ο Λόγος του θρόνου

Χωρίς εκπλήξεις και με τη συνήθη μεγαλοπρέπεια αναγνώστηκε από τη βασίλισσα Ελισάβετ στη Βουλή των Λόρδων ο λεγόμενος Λόγος του Θρόνου, δηλαδή οι προγραμματικές δηλώσεις της νέας κυβέρνησης, ενόψει των επόμενων 12 μηνών. Κατά παγία τακτική η βασίλισσα ή ο βασιλεύς δεν γράφει τον λόγο του θρόνου. Το κείμενο του λόγου παραδίδεται στο βασιλέα από τον πρωθυπουργό μέσα στην αίθουσα του κοινοβουλίου φανερά και επίσημα λίγο πριν αυτός το διαβάσει. Ξεκάθαρος περιορισμός του μονάρχη από το παλαιό, «ελέω θεού» στυλ διοίκησης.

Ουδείς λόγος

Αποκλείεται να συζητηθεί. Πβλ Περι ορέξεως ουδεις λογος.

Πβλ. λατ. *De gustibus et coloribus non est disputatum.*

Ανάλογο ΝΕ «*περί ορέξεως και κολοκυθόπιτα*» (μάλλον *κολοκυθόπιτας*) από πιθανόν άγνωστο συμβάν όπου ο καθείς ήθελε ή δεν θελε να φάει κολοκυθόπιτα. Αποδόθηκε η παραπάνω λατινική φράση για πράγματα για τα οποία καθείς δικαιούται να έχει ιδίαν αναιτιολόγητη προτίμηση και οπότε ουδείς λόγος (συζήτηση ή δικαιολογία) απαιτείται.

Πβλ *car tel est non plaisir*, ή «έτσι μου γουστάρει»

Επ ουδενί λόγω

Με κανένα τρόπο. Με καμία κυβέρνηση. Αποκλείεται! Λέγεται και σκέτο «*επ' ουδενί*»

Λόγω

Δοτική του ποιητικού αιτιού. Εξ αιτίας πχ. *Αφεθη ελευθερος λογω ανηκέστου βλάβης της υγείας του*

Δια λογου (αντιθετο εργω) πχ. Λόγω εξυβρισς

Πβλ. Το «*Παν αμάρτημα το παρ' αυτού πραχθέν εν λόγω ή έργω ή διανοία, ως αγαθός και φιλόανθρωπος Θεός, συγχώρησον*»

ΝΕΚΡΩΣΙΜΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

Ουτε λόγος!

Αποκλείεται ακόμη και η συζήτηση επί του θέματος.

Του λόγου μου ή Του λόγου της

Κατά τα βυζαντινά χρόνια τα κιννάβαρι ήταν ή μελάνη, με την οποία ό αυτοκράτωρ έγραφε Ιδιοχείρως στά ιδικά του τόσο τή λέξη "**λόγος**", όπου υπήρχε στό κείμενο, τής οποίας τή θέση αφήναν οί γραμματεείς κενή, όπως επίσης και τήν υπογραφή του. άπ' αυτό τό κινναβάρινο και ιδιόχειρο αυτοκρατορικό "**λόγος**" προέκυψε ή νεοελληνική έκφραση « **του λόγου του**», «**του λόγου σου**», «**έλόγου σου**»*, πού στήν αρχή σήμαινε ή Αυτού Μεγαλειότης, έπειτα όμως απλώς αυτός ή συ.

Εκτός όμως από κιννάβαρι ή κόκκινη μελάνη τής αυτοκρατορικής υπογραφής των χρυσοβούλλων μπορούσε νά είναι και πορφύρα, από τις

εκφράσεις τών Βασιλικών: *ἐξ ἐγκαυστῆς ἐσκευασμένης κόχλου* και τοῦ Νικῆτα Χωνιάτου *κόγχης ἀναδεδευμένω αἵματι*, πού λέγονται γιά τή μελάνη αὐτή, φαίνεται, ὅτι παρασκευαζόταν και μέ πορφύρα.

Οἱ περιγραφές χρυσόβουλων μας αναφέρουν μια τέτοια κατάληξη εγγράφου

τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου. τούτου χάριν ἐγένετο αὐτῇ και ὁ παρῶν χρυσό-
βουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ἰούνιον τῆς ἐνιστα-
μένης τετάρτης ἰνδίκτου τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὄκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ
ἐννάτου ἔτους, ἐν ᾧ και τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς και θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο
κράτος †.

† Εἶχε και δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς χειρὸς τό-
' Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς και αὐτοκράτωρ Ῥω-
μαίων ὁ Παλαιολόγος †.

Sathas I. p. 215—218.

Από ἐδῶ καταδεικνύεται σαφῶς ὅτι **λόγος** ονομάζονταν και τὸ ἐγγράφο, κατὰ συνεκδοχὴν.

Ουδέποτε ὁ βασιλεὺς υπέγραφε ως βασιλεὺς ἢ αὐτοκράτωρ τῶν Ἑλλήνων.

Πολλάκις
μεταχειριζόμεθα τὴν λέξιν μετὰ τὰς ἀντωνυμίας πλεοναστικῶς,
οἷον Τοῦ λόγου σου, Τοῦ λόγου του, Τοῦ λόγου τῆς, ἀντὶ τοῦ
Σὺ, Αὐτὸς ἢ Ἐκεῖνος, Ἐκεῖνη, οἷον, ΒΧ,
Και ἀν' ὀρίξης, ὄρισον καὶ γὰρ νὰ σὲ συντύχω·
Νὰ μάθῃς ἈΠὸ ΛΟΓΟΥ ΜΟΥ τίς και τίνος ὑπάρχω.

9359.221 [346]

Σήμερα λέγεται εἰρωνικά συνήθως, ἐκτός ἀπὸ τὴν εὐχή που λέγεται
σε κηδεῖες «**Ζωὴ σε λόγου σας**» ἢ «**να ζήσετε να τον
θυμάστε**» .

*) ἀπὸ συμφυρμό τῆς αιτιατικῆς «σε λόγου σας» ἐγινε τὸ «ελογου σας» .

Σε ἀντίγραφο βυζαντινοῦ χρυσόβουλλου τοῦ Ἰωάννη Καντακουζηνοῦ βλέπουμε τὴν
λέξη «λόγος» γραμμὴν με κεφαλαία στη μεση τοῦ κειμένου.

Τῇ γοῦν ἰσχύι και δυ-
νάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου ΛΟΓΟΥ τῆς βασιλείας μου διατηρηθήσεται μὲν ὁ διαληφθεὶς
τιμωτάτος ἱερομόναχος ἀρχιμανδρίτης και πρωτοσύγκελλος κύριος Μάρκος εἰς τὴν ἡγουμενείαν
και προστασίαν τῆς τοιαύτης σεβασμίας Μονῆς ἐφ' ὅρῳ τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς, ὡς δεδύλωται.

Ὁ ἐπιμελητὴς τοῦ κειμένου γιὰ νὰ καλύψει τὴν ἀδυναμία νὰ τυπώσει
ἐγχρωμα τὴν λέξη «λόγος» ἀποφάσισε νὰ τὴν γράψει με κεφαλαία.
Στὸ πρωτότυπο τὸ «λόγος» ἦταν γραμμένο με κόκκινο χρῶμα ἀπὸ
κιννάβαρι.

λόγου (μου).

Ενῶ στην κοινὴ νεοελληνικὴ ἢ περίφραση αὐτὴ χρησιμοποιεῖται
κυρίως μειωτικὰ ἢ εἰρωνικά, φαίνεται ὅτι στα εσαιωνικά κυπριακά
δεν εἶχε τέτοια σημασία, ἀλλὰ ἀπλῶς αντικαθιστοῦσε τὴν προσωπικὴ
ἢ τὴν αυτοπαθητικὴ ἢ ἀκόμα και κάποια δεικτικὴ ἀντωνυμία, ἢ μια
ἐκφραση που θα σήμαινε 'μόνος μου'.

Τὸ πρόσωπο φαίνεται στὸ κλιτικὸ που κάθε φορὰ ἀκολουθεῖ. Ἐπικρατοῦν οἱ
περιπτώσεις τρίτου ἐνικῆ (67 φορές λόγου του, 9 λόγου τῆς, 19 λόγου τους), ἐνῶ

συναντάμε και 12 φορές το πρώτο ενικό (λόγου μου), 5 φορές το πρώτο πληθυντικό (λόγου μας), 15 φορές δεύτερο ενικό (λόγου σας), 7 φορές δεύτερο πληθυντικό (λόγου σας).

Τις περισσότερες ως συμπλήρωμα στην πρόθεση διά (μόνο μία φορά, στον Δαμασκηνό, συναντάμε τον τύπο του λόγου μας). Ήδη από τον Μαχαιρά η περίφραση εμφανίζεται με διπλασιασμένο λ στο λόγου: διά λλόγου (μου), ενώ από τον Δαμασκηνό η πρόθεση γράφεται προσκολλημένη στο λλόγου: διαλλόγου (μου).

Αυτή η τελευταία παρατήρηση αποκαλύπτει και μια αλλαγή που συνέβη στη σημασία της περίφρασης. Ενώ δηλαδή στις Ασίζες το διά λόγου μου σήμαινε 'για μένα' ή 'για τον εαυτό μου', βαθμιαία το διά έχασε τη σημασιολογική του διαφάνεια και δε σήμαινε το 'για', και έτσι όλο μαζί το διά λόγου μου σήμαινε πια 'εμένα' ή 'τον εαυτό μου'. Χρειάζεται συστηματικότερη και προσεκτικότερη μελέτη των κειμένων, ώστε να φανούν οι λεπτές διαφορές στη σημασία, και η πορεία της αλλαγής, και αυτό είναι κάτι που δεν μπορεί να γίνει στο πλαίσιο αυτής της εργασίας. Ενδεικτικά μόνο αναφέρονται ορισμένα παραδείγματα, από τα ελάχιστα που η σημασία τους διακρίνεται εκ πρώτης όψεως:

- το δίκαιον ορίζει ότι ο μάρτυρας ο ζωντανός εμπορεί καλά να σύρη μαρτυρίαν διά λόγου του (= 'για τον εαυτό του') και διά τον τεθνεώταν (Ασ. 9745)
- όλην εκείνην την ζημίαν την εξωδίασεν ο караβοκύρης διά λόγου τους (= 'για αυτούς') να τα ικανώσουν (Ασ. 1296))
- εκείνος οπού λάβη την γυναίκα την χήραν ένι κρατούμενος με δίκαιον να πλερώση παν πράγμαν το χρεωστεί διά λόγου της (= 'αυτή, η ίδια') (Ασ. 2923)
- ότι είνε πολλά καλόν διά λλόγου σας (= 'για εσάς') και διά λλόγου μας (= 'για εμάς') (Μαχ. 6175)
- Μηδέν είσαι ακριβός εις καμιάν λογήν εις την ελεημοσύνην ανισώς και θέλεις να την εύρης διά λλόγου σου (= 'εσύ (ο ίδιος)' ή 'για τον εαυτο σου') (Φιορ 816)
- όσοι δεν έχουν, έχεις Εσου διαλλόγου τους (= 'για αυτούς') (Δαμ. 51)

Αντώνης Κουντούρης -Μεσαιωνικά Κυπριακά κείμενα 141934900

Τι μέρος του λόγου είναι αυτός;

Από την σχολική ανάλυση των λέξεων.

Τα μέρη του λόγου είναι:

- 1 Το Άρθρο
- 2 Το Ουσιαστικό
- 3 Το Επίθετο
- 4 Η Αντωνυμία
- 5 Το Ρήμα
- 6 Η Μετοχή
- 7 Η Πρόθεση
- 8 Το Επίρρημα
- 9 Ο Σύνδεσμος και
- 10 Το Επιφώνημα

Σχήμα λόγου

Το λεχθέν δεν αποτελεί κυριολεξία πχ. Είναι ένα τέρας!
Τα **σχήματα λόγου**, όπου οι λέξεις υπηρετούν τη σημασία τους, δηλαδή κυριολεκτούν, λέγονται **σχήματα λόγου κατά κυριολεξία**. ενώ τα σχήματα λόγου στα οποία οι λέξεις έχουν πάρει άλλη σημασία, λέγονται **σχήματα λόγου κατά ακυριολεξία** ή τρόποι.

Συνώνυμο: **τρόπος του λέγειν**.

Αποχρών λόγος

Επαρκής, προφανής λόγος (αιτία, αιτιολογία).

Φρ : *Τον απέλυσε άνευ αποχρώντος λόγου.*

Θα δώσεις λόγο

Θα πρέπει να απολογηθείς για τις πράξεις ή παραλείψεις σου.

Θα λογοδοτήσεις.

Λογοδοτώ απ το ελληνικό το ουσιαστικό λόγος και το ρήμα δίδω. Αν και αμιγώς ελληνική η φράση και συχνή στον προφορικό και γραπτό λόγο, όμως σπανιότατα εφαρμόζεται στην πράξη.

Πλάγιος / ευθύς λόγος

Είπε ότι θα έρθει (πλάγιος λόγος)

ειπε: "θα έρθω" (ευθύς λόγος) .

Κατά παράδοση τυπογραφική πρακτική, στα τυπωμένα βιβλία οι φράσεις του ευθέος λόγου, που μεταφέρονται αυτολεξεί, γράφονται εντός εισαγωγικών και με πλάγια γράμματα (*italics*) όπως το «*θα έρθω*» παραπάνω.

έλαβε τον λόγον

ΛΟΓΟΣ. Ἐπῆρε τὸν λόγον, ἤγουν ἄρχισε νὰ λαλῇ ἀμέσως μετ' ἄλλον (*prendre la parole*). Τοῦτο εἶναι τοῦ Ὀμήρου τὸ «*Λάξετο μῦθον*» (*Ἰλιάδ. δ', 357*).

9359.221 [346]

Είμαι στα λόγια

Επειδή οι λόγοι προηγούνται των έργων η φράση σημαίνει βρίσκομαι στις διαπραγματεύσεις, προετοιμάζομαι. Χρησιμοποιείται και για αμετάβατα ρήματα πχ. -Λες να βρέξει; -Στα λόγια βρίσκεται ! Δεν βλέπεις τη μαυρίλα.

Σύνθετα

Αμφιλεγόμενος (για τον οποίον υπάρχουν αντίθετες απόψεις)

Ανάλογος, αναλογία, αναλόγιο^Α, αναλογιζομαι, αναλογιστική, αναλογιστής

Ανάλεκτα: συλλογή από άρθρα και μελέτες ενός ή περισσότερων συγγραφέων, επάνω σε ποικίλα θέματα, που εκδίδονται σε έναν τόμο.

Αξιόλογος (σημαντικός)

Βλασφημώ < φημι κν βλαστημάω > βλαστήμιες αλλά βλάσφημος

Ευφημος,

εϋ-φημος, Δωρ. εϋ-φᾶμος, -ον (φήμη),· Ι. αυτός που προφέρει λόγια καλών οίωνων ή απέχει από δυσοίωνους χρησμούς, δηλ. ευλαβικά σιωπηλός, αντίθ. προς το δύσφημος, σε Αισχύλ. κ.λπ.· εϋφήμου στόμα φροντίδος ιέντες,

εκφέροντας λέξεις ευλαβικής σκέψης, δηλ. τηρώντας ιερή σιωπή, σε Σοφ.
ομοίως, ὑπ' εὐφήμου βοῆς, δηλ. στην σιωπή, στον ίδ.· εὐφήμα φώνει, όπως το
εὐφήμει, στον ίδ. II. με θετική σημασία, ευσίωνος, σε Αισχύλ., Ευρ. κ.λπ.· ομοίως,
επίρρ. -μως, με ή μαζί με λόγια καλών οiwνών, σε Ομηρ. Ὑμν., Αισχύλ.
Σήμερα παίρνει την εννοια ευμενής, επαινετικός πβλ. Ευφημος μνεια
Ευφημω από ευ και φημι = σιωπω. Πβ. «Ευφημείτε!»

Ευφημισμός

Πχ. ευξεινος ποντος, γλυκάδι, επαρατος νοσος, μαυρος χρυσός, πυρινη
λαιλαπα.

Δημηγορία < δημοσ + αγορεύω.

Σήμερα λεγεται κακοφημα δηλ. ως παραπλανητικός λογος.

—Γιατί κ' οι άξιοι ρήτορες δεν έρχονται σαν πάντα
να βγάλουνε τους λόγους τους, να πούνε τα δικά τους;
Γιατί οι βάρβαροι θα φθάσουν σήμερα·
κι αυτοί βαρυσούντ' ευφράδειες και **δημηγορίες**.

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΒΑΡΒΑΡΟΥΣ -Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ

Δεκάλογος (αι δέκα Εντολαί)

Δευτερολογία (ανταπάντηση)

Διάλογος, διαλογίζομαι, διαλογισμός, διάλεκτος, διαλεκτός, διάλεξις

Διαβόητος (Συνηθως μειωτικα: κακης φημης)

Δυσφημος, δυσφημώ, δυσφημησις

Δωδεκάλογος (πχ. Ο δωδεκάλογος του Γύφτου -Κ. Παλαμά)

Επίλογος (η κατάληξη του λόγου, ομιλίας),

επιλεγόμενος (ο έχων το παρωνύμιο)

Κατάλογος,

Καταλόγια δημώδη βυζαντινά ερωτικά τραγούδια. ονομασία συλλογής με τα
παραπάνω τραγούδια.

Κακόφημος (συνοικια, οικος, κεντρο κλπ)

[λογοθέτης](#) (λογιστής ή ελεγκτής στο Βυζάντιο)

Λογοκλόπος, λογοκλοπή

Λογοδοσμένος. Αρραβωνιασμένος δια λόγου.

Παράλογος, παραλογισμός

παραφιλολογία

Περιβόητος

Περιφημος < φημί

Πολύφημος < φημί ο Κύλωπας που τυφλωσε ο Οδυσσέας.

Σύλλογος, συλλογικός

Συλλογισμος,συλλογιστικη

Υστεροφημια < φημί

Φημολογια < φημί

Φιλολογια, φιλολογος

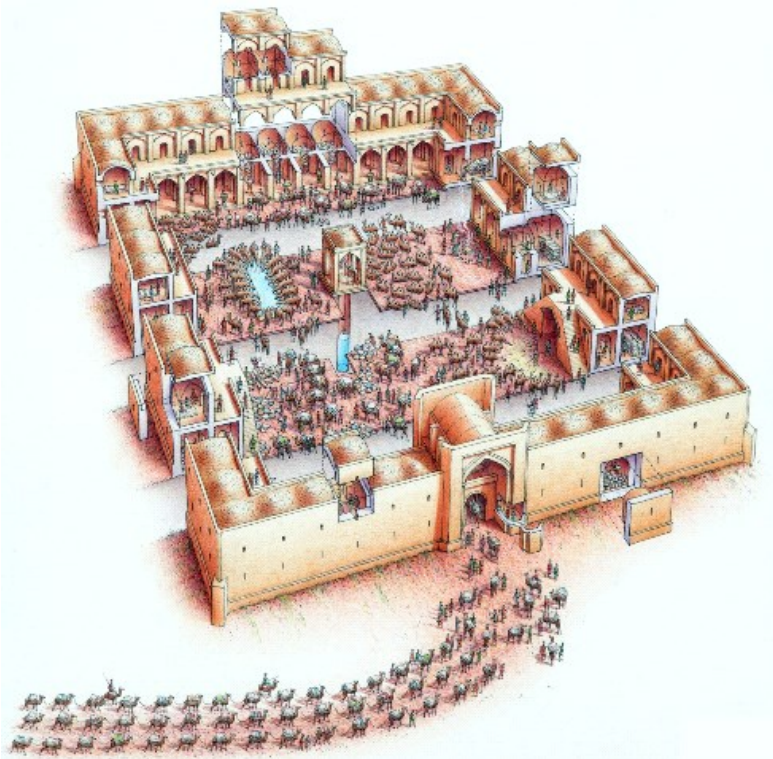
Φωνασκια

-ΦΩΝΟ πολλα συνθετα με επιθημα -φωνο πχ. Μικροφωνο, τηλεφωνο,
μεγαφωνο, συμφωνο,

Εικόνες

1

Καραβανσεράι

Εδώ λέγονταν **τα λόγια της καρβάνας**.

Η σημερινή Αμφιλοχία λεγονταν Καραβασαράς< καρβαν-σεραϊ

2

Αναλόγιον

Παροιμίες²⁴¹

Όπου δεν πίπτει λόγος πίπτει ράβδος

Λίγα λόγια ν' αγαπιώμαστε

[λεγε] λίγα λόγια [για] ν' αγαπιώμαστε

Αλλα λόγια ν' αγαπιώμαστε

Αλλαξε θεμα συζητησης γιατι θα τσακωθουμε αν συνεχισουμε ετσι.

Πάντως σημερα δεν το λεμε με αυτη την σημασια. Μαλλον το λεμε όταν καποιος απανταει αλλα αντ' αλλων.

Ο Μανώλης με τα **λόγια** χτίζει ανώγεια και κατώγεια ⁸¹⁰

Ο **λόγος** σου με χορτασε και το φαί σου φάτο ¹⁶⁹

Ακουσε ο κουκος ένα **λογο** και ξεκουφανε τον κοσμο. ³²⁸

Καλλιο **λόγια** στο χωραφι παρα ντραβαλα στ'αλωνι ⁶⁸⁸

Μεγαλη μπουκιά φάε μεγάλο λόγο μην πεις ¹²⁹⁵

Πβλ. Ποντική :Τρανόν βούκα φα, τρανόν **λόγον** μη λες!!

Ο **λόγος** εις την ωρα του χιλια φλουρια αξιζει ¹³³⁴

Ο πρωτος **λόγος** του παιδιου κι ο δεύτερος του αρρωστου. ¹³⁴⁴

Τα πολλα **λόγια** είναι φτωχεια ⁹⁷⁶

Τα λίγα **λόγια** ζάχαρη και τα καθόλου μέλι (Κρείσσον σιγάν)

Τετοια ωρα τετοια **λογια** ¹⁴⁹⁵

Εμαθε κι ο κώλος **λόγο** κι όλη μέρα επορδοκόπα. ¹⁶²⁷

Παράγωγα

Έλλογος

Αυτος που έχει λογική

Ελλόγιμος

Εκλεκτός, αξιόλογος, αξιομνημόνευτος, διαπρεπής, σημαντικός.
Προσφωνηση σε παλιες επιστολες: Ελλογιμότατε κυριε.

Λογάς

Αρχ. : Ο επιλεκτος, ο εκλεκτός. Λεγονταν κυριως για στρατιωτικους . Από το λέγω-συλλέγω.

Σημερα το λεμε με την σημασία του φλύαρος και ιδιαιτερα συγκεχυμένα φλυαρος , ακριτόμυθος, πολυλογάς ετμολογωντας το από το λεγω-ομιλώ

Λόγιος

Ανθρωπος των γραμματων.

ΦΡ Ο κ. Χ , εκ των παρ ημίν λογίων , ...

Λογισμός

Με πολλα σύνθετα δια~, παρα~, κατα~- , συν~

Σημαίνει σκεψη αλλα και τον νου : πβλ . Δημοτικο : και με τον νου της έλεγε και με τον λογισμό της.

Χίλια μάτια έχει ο λογισμός μερονυχτού βιγλίζουν.

Οι λογισμοί είναι σαϊτιές καρδιά μου ειν το σημάδι
Και μαχουνται και τις μπορεί να τα συβάσει ομάδι.

ΚΟΡΝΑΡΟΥ - ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λογιώ - λογιώ

Από την εννοια συλλέγω : κάθε ειδους. Ανάλογο κάθε καρυδιάς καρύδι, ολες οι φυλές του Ισραήλ.

Λογής

Ειδος, κατηγορια , ποιόν : απαντά μονο στη γενική., στην Φράση: Δεν ξέρουμε ακόμα τι λογής άνθρωπος είναι ο νέος διευθυντής
Εχει μαζέψει λογής-λογής εργαλεία. (διάφορα)

Ἵπλον τοι **λόγος** ἀνδρὶ τομωτερόν ἐστί σιδήρου.

Τῆς δέ θεοπνευστου σοφίης **λόγος** ἐστὶν ἀριστος.

...αγρούς καὶ πόλιας σοφία, καὶ νῆα κυβερνᾷ.

26 · Φωκυλίδου.

Τρόπος, εκταση

Ετοιμας **λογής** η πεθυμια κι ο ποθος τσι πειραζει

Που τὰ ἄσπρο μαυρο **λέσινε**, το δροσερό πως βραζει

Λόγοι

Πληθ. του λόγος.

Ομιλίες ρητορων με επαινετικο, επιτιμητικο, επικήδειο, απολογητικό, δικανικο χαρακτηρα.

Πχ. ΛΥΣΙΟΥ ΛΟΓΟΙ υπερ αδυνατου, κατά σιτοπωλων, περι σηκού απολογία

ΘΟΥΚΙΔΙΔΗ, Περικλέους Επιτάφιος,

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ, Προς Δημονικον

Συνώνυμα

Του λόγος

αύδή,

Δωρ. αύδά, ή, Ι. 1. ανθρώπινη φωνή, ομιλία, αντίθ. προς το όμφή (η θεϊκή φωνή), σε Ομήρ. Ιλ. 2. ήχος ή οξύς ήχος του νεύρου του τόξου, σε Ομήρ.

Οδ.· λέγεται για τη σάλπιγγα, σε Ευρ.· λέγεται για το τζιτζίκι (τέττιξ), σε

Ησίοδ. ΙΙ. 1. = φήμη, λόγος, φήμη, σε Σοφ., Ευρ. 2. χρησμός, στον ίδ.

αύδάω, παρατ. ηύδων, μέλ. αύδήσω, Δωρ. -άσω [ᾱ], Δωρ. γ' πληθ.

αύδασοῦντι· αόρ. α' ηύδησα, Δωρ. αύδᾶσα, Ιων. γ' ενικ. αύδήσασκε· επίσης

ως αποθ., αύδάομαι· παρατ. ηύδᾶτο, μέλ. -ήσομαι, αόρ. α' αύδήθην (Παθ.

μόνο)· (αύδή)· Ι. με αιτ. πράγμ., 1. βγάζω φωνή, μιλώ, φθέγγομαι, σε Ομήρ.

Ιλ., Ευρ. 2. με αιτ. πράγμ., μιλώ ή λέγω κάτι, σε Ομήρ. Ιλ., Σοφ.· ομοίως ως

αποθ., στον ίδ. — Παθ., ηύδᾶτο γὰρ ταῦτα, αυτά λέγονταν, στον ίδ. 3.

λέγεται για χρησμούς, εκφωνώ, διακηρύττω, λέγω, στον ίδ.· μιλώ σχετικά

με ένα πράγμα, σε Αισχύλ. ΙΙ. με αιτ. προσ., μιλώ σε, απευθύνομαι σε,

πλησιάζω, σε Όμηρ.· επικαλούμαι ένα θεό, σε Ευρ. 2. με αιτ. και απαρ.,

λέγω, παραγγέλλω, διατάσσω κάποιον να κάνει, σε Σοφ.· αύδάω τινα μή

ποιεῖν, απαγορεύω σε κάποιον να κάνει, σε Αισχύλ.· αύδῶ σιωπᾶν, σε Σοφ.·

ομοίως ως αποθ., στον ίδ. 3. καλώ με το όνομα του, ονομάζω έτσι, σε

Ευρ. — Παθ., αύδῶμαι παῖς Ἀχιλλέως, σε Σοφ.· κάκιστ' αύδῶμενος, η

χειρότερη φήμη από, σε Αισχύλ. 4. όπως το λέγειν, εννώ αυτό ή εκείνο, σε

Ευρ.

Σήμερα λεμε **απηύδησα** δεν μπορώ ή δεν θελω να μιλησω, και εμεινα

ἀναυδος άφωνος από την κατάπληξη.

Επος

Πληθ. επη και επεα

Ενώ σημερα ως **ΕΠΟΣ** εννοουμε το ηρωικο ποιημα και την ηρωικη

δραστηριοτητα κατι το μεγαλο και επιβλητικο το λέμε **ΕΠΙΚΩΝ**

διαστάσεων. πχ. Το **ΕΠΟΣ** του '40 ή το **ΕΠΟΣ** της Αλβανιας, λεμε και τη

λογια φραση «**ΕΠΕΑ ΠΤΕΡΟΕΝΤΑ** » ή λογια του αερα, λογια που χάνονται.

Γλώσσα

Συνεκδοχή από το κύριο όργανο του λόγου, την γλώσσα. Παράγωγα γλωσσαριον, γλωσσολογία, γλωσσολογος, γλωσσαμυντωρ, βραδύγλωσσος, γλωσσοκοπάνα, γλωσσού, κακογλωσσία,

Οι κακές **γλωσσες**: οι συκοφάντες , οι κουτσομπόλες.

Γλώσσες ονομαζαν οι ναιτες τα ταγματα τους. Από τελουνταν από διαγφορετικης εθνικοτητος ιπποτες.

Γλώσσα λέμε το δερμα του υποδηματος που εφαπτεται στο μεταταρσιο κατω από τα κορδονια.

Γλώσσα λεγεται ένα πλατύ ψάρι, Solea vulgaris ή Solea lutea. Δεν μιαζει με τη γλασσα του παπουτσιο αλλά μαλλον με τη σολα. Ίσως και γι'αυτό το Λατινικο Solea .

Γλώσσες προγραμματισμου.υπολογιστων.

Ο γραφων εχει συνταξει προγραμματα σε περισσοτερες από 18 γλώσσες προγραμματισμου.

Μονολογω

Ο λογος κατά κανονα απευθυνεται σε ένα η περισσοτερα προσωπα, σε ομαδα προσωπων. Σπανιως δε καποιος μιλαει στον εαυτο του. Τοτε λεμε ότι μονολογει. Αυτά που λέει είναι μονόλογος. Πολλα συνώνυμα προκύπτουν από εννοιες ομαδος.

Στο θεατρο εχουν παραμεινει διασημοι μονολογοι, κυριως από τον Shakespeare. («Να ζει κανεις ή να μη ζει» , «Αμοιρε Γιορικ»),

Αγορεύω

Ομιλω στην αγορά και όχι μονον. Ομιλώ στη συνέλευση, δημηγορώ, μιλώ, βγαζω λόγο.

Ομιλία

Από το αρχαιο όμιλέω , -ῶ. . είμαι σύντροφος με, συναναστρέφομαι, γίνομαι μέλος της συντροφιάς (του ομιλου) και κατ επεκταση λεγω, διηγουμε στα μελη της συντροφιας, μιλάω.

Παραγωγα ομιλητης, μιλω.

Κουβέντα

κουβέντα < μεσαιωνική ελληνική, κομβέντον ουδέτερο / κομβέντος αρσενικό, "συνάντηση, συνέλευση" < λατινικά, conventus . Κν. Κουβεντολόι, ρημα κουβεντιαζω.

Που χουν οι κλέφτες συναξη

Που' χον κρυφή κουβέντα

Δημοτικό

Φρ. *Βαρεία κουβέντα*. Λογοι προσβλητικοι , παρεξηγήσιμοι.

Δεν αφηνει κουβεντα να πεσει κατω. Δινει επιμονως απαντησεις επι πντος ακομη και όταν δεν είναι απαιρητητο.

ΒΛ ΦΡΑΣΕΙΣ:[κουβέντα να γίνεται](#)

Συνωνυμα: πάρλα, λακιρντί

Συντυχιά

Συνομιλία, κουβεντα . Από το αρχαιο ρημα συντυγχανω που σημαινει κυριως συναντώ, συναπαντώ, ανταμώνω κατά τύχη κάποιον.

Στο Κυπριακό ιδίωμα

*Συντυχιάγ' ν' /ω' λόγους συμβάλλομαι αρχ. συνομιλώ αρρ. εσύν-
τυχα· 'έν θέλω νά μοῦ συντυχάνησ. — εσύντυχά τον 'ποῦ τώρροπισ,
μά 'έν θέλει νά γνωρίση τὸ σύφρορό του. — τὸν νέον δὲ εφίωνα-
ξεν 'πὼς θενά τὸν σνντήχη 'Ασμ. 26. 49.*

Είδα σε τζ' εσπαγιάστηκα τζ' εκούμπησα στον τοίχον

τζ' έχασα τζαι τα λόγια μου που 'σεν να σου **συντύχω**.

Η Αροδαφνούσα -Δημοτικό Κύπρου

Πβλ.

Ακόμα ο λόγος βαστάζε

Κι η συντυχιά κρατούσε ...

Πάρλα

Κουβεντα, συνηθως ατερμων φλυαρια. Την πηρε στο τηλεφωνο κι αρχισαν την παρλα. Παραγωγο ο παρλαπιπας. Από το ιταλικο parlare

Παλάβρα

Από το επιθετο **παλαβός**> **παλαβομαρα**, **παλαβομαρες** τα λεγομενα το **παλαβοῦ** όπως κουταμαρες, χαζομαρες. **Παλαβός** είναι ο ανισόρροπος, ο τρελός: Απ' το επίθετο **παλαλός** (σήμερα στο Ποντιακό ιδιωμα) από τη μετοχή **απολωλώς** του αρχαιου ρηματος **απόλλυμι**.

Στα ισπανικά **palabra** παλάμπρα σημαινει «λέξη»

παραβολή, ή (παραβάλλω)· 1. παράθεση, σύγκριση, αντιπαραβολή, σε Πλάτ. 2. σύγκριση, παράδειγμα, αναλογία, Η παραβολή, δηλ. πλαστή διήγηση από την οποία συνάγεται κάποιο ηθικό ή θρησκευτικό δίδαγμα, σε Κ.Δ. αλληγορία, παροιμία, στο ίδ. *

Πβλ. Η παραβολη του καλου Σαμαρειτη, του σπορευω, του ασωτου κλπ. Οι παραβολες δεν είναι παντα κατανοητες και ο λεγων παραβολες ή παλαβρες ή παλαβομάρες χαρακτηριζεται παλαβος, *ότι εξεστη*.

21 και άκούσαντες οί παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν, ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.

ΜΑΡΚ. 3:21

*)ΣΣ. Δεν συνδεεται με την παραβολη το ομόηχο **παραβολάνος** από το λατ.

parabolanus, παρεφθαρμένη μεταφορά στη Λατινική τού παραβαλανεύς που σημαινει «νοσοκόμος-μοναχός».

βάλανεύς, -έως, ό, ηταν υπηρέτης του λουτρού, Λατ. Balneator, και παραβαλανευς ο βοηθος του, όπως παραγιος, παρατρεχαμενος, παραστατης.

Παραβολάνος και παραβαλᾶνος, ό, Α

συν. στον πληθ. οί παραβολᾶνοι και παραβαλᾶνοι

πρόσωπα ταγμένα στην υπηρεσία τής Εκκλησίας και επιφορτισμένα να θάβουν νους νεκρούς, ιδίως όσους είχαν πεθάνει από λοιμώδεις νόσους, κατά την πρώτη χριστιανική περίοδο, τα οποία όμως με την πάροδο τού χρόνου αποτέλεσαν ιδιαίτερη τάξη και μεταβλήθηκαν σε ταραχοποιά στοιχεία.

[ΕΤΥΜΟΛ. < λατ. parabolani, παρεφθαρμένη μεταφορά στη Λατινική τού παραβαλανεύς

«νοσοκόμος-μοναχός»].

parabolanus

Qui ad curanda debiliū ægra corpora deputantur

Du Cange et al., Glossarium mediæ et infimæ latinittatis. Niort : L. Favre, 1883-1887

parabolano — lat. parabolanus dal greco παρλαβολος che si espone, che si arrischia, audace, da parabollo getto innanzi, comp, di παραβάλλω getto innanzi composto dai παρά innanzi e βάλλω getto e nei composti metto (cfr. Parabola).

Nome dato nel Codice Teodosiano a coloro che curano i malati e soprattutto gli affetti

da malattie contagiose; Aggiunto di gladiatori, che combattevano contro le bestie feroci.

Vale ancora Garrulo, Ciarlone, Chiac-chierone: ma in quest, o significato va congiunto a parabola nel senso di narra-zione, racconto, favola, parola, e dicesi anche Parabolone, Parabolone (v. Parabola e Parola).

Ρεω, λεγω, απαγγελω

Μύθος

Και μυθευματα το σημερινο παραμύθι., ψευδης ιστορια, διηγηση (όχι αναγκαστικά ψευδης)

Σημερα ομως ψευδής διήγηση.

Πβλ. Μυθος τα περι μύρας μύθος.

Από το αρχ ρημα μῦθεύω, μεταγεν. τύπος του μυθέομαι, σε Ευρ. —

Παθ., είμαι ειπωμένος, γίνεται λόγος για μένα, πχ.· ως μεμύθεται βροτοῖς, όπως αναφέρεται από τους θνητούς,

Περισσότερα στο [Η ιστορία του μύθου και οι μύθοι της Ιστορίας](#)

Παροιμια

Πβλ. Που λέει ο λόγος

Του λεγω

Αγορευω

Ευρίσκομαι σε συνάθροιση (αγορά) και ομιλώ δημοσίως

Ομιλω

Συναναστρεφομαι ομιλον ανθρωπων και συνδιαλεγομαι με αυτους.

Μιλω

Αντι του ομιλω

Ειπα

έρῶ

Ιων. και Επικ. έρέω, μέλ. του εἶρω (B), παρακ. **εἶρηκα**, Παθ. εἶρημαι, Ιων. γ' πληθ. εἰρέαται· γ' πληθ. υπερσ. εἶρητο — Παθ., αόρ. α' έρρήθην, Ιων.

εἰρέθην, μέλ. εἰρήσομαι, σπανίως ρηθήσομαι· ο ενεστ. εἶρω (σπανίως στους

Επικ. και ποτέ στους Αττ.) συμπληρώνεται από τα **φημί, λέγω** ή

άγορεύω· εἶπον χρησιμ. ως αόρ. I. θα πω ή θα μιλήσω, σε Αττ.· με αιτ.

προσ., μιλώ για κάποιον, κακῶς έρεῖν τινα, **κακολογῶ**, σε Θεόγν., Ευρ.· με

διπλή αιτ., έρεῖν τινά τι, στον ίδ. κ.λπ. II. 1. θα πω, θα αναγγείλω, σε Ομήρ.

Ιλ. κ.λπ.· Ἦώς έρέουσα, θα προαναγγείλει την ανατολή του ηλίου, στο ίδ.·

ἐπὶ ρηθέντι δικαίω, για λόγο που ειπώθηκε ορθά και δίκαια, σε Ομήρ. Οδ.

2. **εἰρημένος**, συμφωνημένος, μισθός, σε Ησίοδ., Ηρόδ.· εἰρημένον,

απόλ., μολονότι είχε συμφωνηθεί, σε Θουκ. 3. προστάζω, διατάζω κάποιον

να κάνει κάτι, με δοτ. και απαρ., σε Ξεν.· με αιτ. και απαρ., στον ίδ.· ομοίως

και στην Παθ., εἶρητο συλλέγεσθαι τόνστρατόν, με απαρ., του δόθηκαν

εντολές να κάνει κάτι, σε Ηρόδ. III. στην Παθ., αναφέρομαι, μνημονεύομαι,

στον ίδ.

Τα ρηθεντα : κν. Μιλημένα. Πλ. Παροιμια *μιλημενα τιμημενα*, οι προφορικές συμφωνίες πρέπει να τηρούνται . αντιστ. Λατινικό: *pacta sunt servanda*.

Απολογουμαι

Συνήθως απαντώ σε κάτι. Οι Κύπριοι το λένε αντι του λεγώ. Τα δημοτικά τους τραγουδια βριθουν από την φράση κλισέ: «και πολογήθη κι είπεν του και λέει και λαλεί του» δηλ 4 φορές 4 συνωνυμες λέξεις.

Κραίνω ή κρένω

Αντι το αρχ κρίνω εκφέρω κρίσιν, συλλογισμό, απόφαση. Κατ επέκταση μιλώ. Πχ.

„Κάλλια νὰ πὰὼ ἀνήφορο λιθάρια φορτωμένη,
Παρά τὸ ντέρτι ποῦ κρατῶ τώρα δώδεκα χρόνια.
10 Μοῦ δῶκαν ἄντρα γέροντα κουφὸ καὶ κασιδιάρη·
Πάντα σιμά του κάθομαι· τοῦ κρένω, δὲν μοῦ κρένει.
Τί δὲν μοῦ κρένεις γέροντα κουφὸ καὶ κασιδιάρη;
Γιὰ σήκ' ἀπάνω γέροντα, σήκω νὰ μὲ φιλήσης,
Πῶχω τοῦ μὰι τὴν δροσιά, τ' ἀπρίλι τὰ λουλούδια.“ —
15 „Ἄφσε με κόρη μ', ἄφσε με καὶ μὴ μοῦ ματακρένης·
Κ' ἐγῶμαι γέροντας κουφὸς, γέροντας κασιδιάρης.“ —

Arnold Passow -*Popularia carmina Graeciae recentioris* - ΠΑΠΑΔΙΑ σ. 437

Λαλώ

Συχνότατο στο Κυπριακό ιδίωμα. Βλ. και απολογουμαι
Πως λαλουν σε; Πως σε λενε;

Τ' αέριν που εφυσησεν επήρεν την φωνήν
της τζαι το περτίτζιν άκουσεν τζαι λέει τζαι **λαλεί** της.
Από το λαλω και η λαλιά ομιλία.

Παρλαρω

Από το Ιταλικό parlare απ' όπου και η πάρλα, και ο παρλαπίπας.

Ρητορεύω

- 1 μιλώ δημόσια ως ρήτορας· αγορεύω.
- 2 μιλώ με ύφος, με τρόπο ρήτορα. (συνήθως ειρωνικά) μιλώ με ύφος και τρόπο μεγαλόστομο, στομφώδη.

Από το ρήτωρ :δημόσιος ομιλητής, αγορητής, νομικός σύμβουλος, δικηγόρος, Λατ. orator, σε Ευριπίδη κ.λπ.265
Βλ.

Ρήτορας πολυφθόγγους ὡς ἰχθύας ἀφώνους ὀρώμεν ἐπὶ σοί, Θεοτόκε.

Ρητορεύουσα, οὐ σθένει γλῶσσα Δέσποινα, ὕμνολογήσαί σε, ὑπὲρ γὰρ τὰ Σεραφεῖμ, ὑψώθης κηύσασα, τὸν Βασιλέα Χριστόν, ὃν ἰκέτευε, πάσης νὺν βλάβης ῥύσασθαι, τοὺς πιστῶς σὲ προσκυνοῦντας.

ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ

Υπολαμβάνω

Εν τον λόγον απαντώ, απολογούμαι.

Φημί

Από το αρχ. Φημί (ομιλω) > Η φήμη και οι φημολογίες απο το φήμη και λεγω (συλλεγω, δηλ. συλλογη φημων).

Παραγωγα: φημισμένος, περιφημος, φουμιστός, φουμισμένος>φούμαρα.

φάσις: ισχυρισμός, (Αριστοτέλης), εξωτερικευση.

Ομοιοχη από το φαινω φάσις : κατηγορια (Δημοσθένης) πβλ. Συκοφαντης

ΦΡ αυτός εφα

Ταδε εφη Ζαρατουστρας

Λατινικα fama < φημη (με καλη εννοια, διασημοτης), με κακη εννοια infamia (Αγγλ. Infamy, Γαλλ. infame).

Βλ. Αγγλ. Famous, Γαλλ.fameux, Ιτ. Famoso.

Σσ :τα φουμαρα (ψευδεις διαδόσεις) είναι επηρρεασμένο και από το Ιταλικό fumo καπνός. Ο καπνός εντυπωσιάζει αλλά εύκολα διαλύεται . Πβλ. Το εκκλησιαστικό : «ως εκλείπει καπνός εκλειπέτωσησαν , ως τήκεται κηρός από προσώπου πυρός» .

Φωνώ

Σημερα λεγεται φωναζω. Φωναζω σηνηθως για να επιπληξω ή να διαμαρτυρηθω.

Οι φωνές είναι συνηθως επιπλήξεις.

Φρ. Αργησα και ο δασκαλος θα μου βάλει τις φωνές.

Αφου δεν εχεις δικιο τι φωνάζεις

Παρ. φωναζει ο κλεφτης να φοβηθει ο νοικοκύρης.

Συνωνυμο:φωνασκω από οπου και οι φωνασκίες

Ωρύομαι

Κυριολεκτικώς σημαίνει ουρλιάζω σα ζώο.

ἐλθόντες ἐς τοὺς Πέρσας αὐτοὶ τε καὶ γυναῖκες, στάντες κατὰ τὰς θύρας τοῦ βασιλέως βροῶσι ὠρῶμενοι, ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖσι δεομένοισι αὐτῶν μάλιστα ἐντέλλεται ἀνοίγειν τὰς πύλας τὰς ἐς τοῦτο φερούσας.

Ηροδοτου Ιστοριαι 3.117.5

Εικόνες

1

Infame

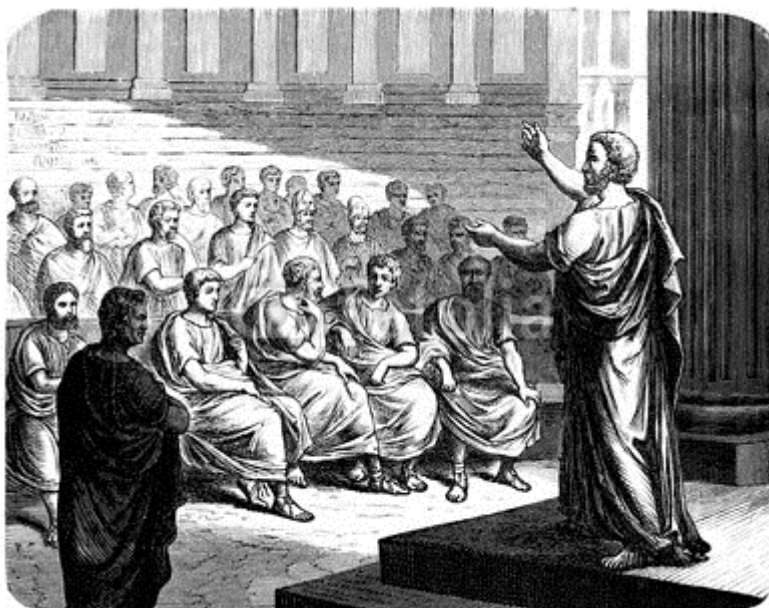
ΙΖΝΟΓΟΥΔ

L'INFÂME

2

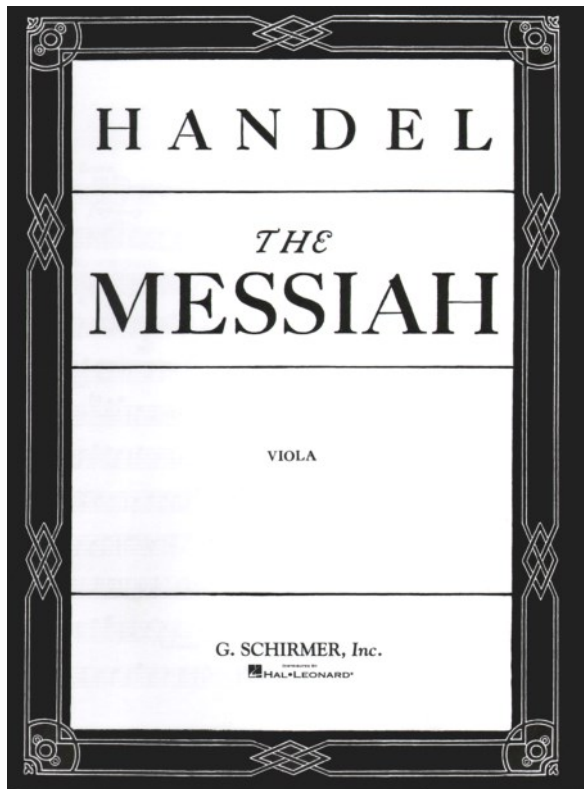
Λόγος του Λυκούργου

3

Χέντελ «Ο ΜΕΣΣΙΑΣ»

Παρτιτούρα για τη βιόλα στο **ορατόριο**

4

Η κριτική του καθαρού λόγου του Εμμ. Καντ

Kritik der reinen Vernunft (1781)

Το εξωφυλο της πρώτης έκδοσης

Ξενόγλωσσα

Λατινικά

lego

dico

Parabolare

Ιταλικά

Causa

Ο λογος, η λογική, η αιτία για τον οποια κατι συμβαινει,

Motivo

Ο λόγος , η αιτία, το κίνητρο. Από το motus κίνητρο. Πχ. I motivi del delitto : τα αίτια, τα κίνητρα του εγκλήματος.

Το μοτίβο σήμερα σημαίνει κάτι που επαναλαμβάνεται συνεχώς. Στο ίδιο μοτίβο. Από επιδραση του αεικινήτου (moto perpetuo) και όχι από τα αίτια.

Parola

Λέξη, από το ελληνικό παραβολή (σύγκριση, παροιμία, βλ. ΚΔ) μέσω του λατινικού PARABOLA.

Επεστρεψε ως αντιδάνειο: η παρόλα (ΦΡ:«είπα, ξείπα! Σβύνω την παρόλα μου»

Ragione

Parlare

Ομιλώ. Από το Λατινικό PARABOLARE

Discorrere

διαλέγομαι

Favelare

Ομιλώ εν παραβολαίς

Legere

Διαβάζω, ομιλώ από εγγράφου

Αγγλικά

Reason:λόγος, αιτία, λογικό, φρένα

Cause:αιτία, αίτιο, λόγος, υπόθεση, αφορμή, πρόξενος

Ratio: αναλογία, λόγος, σχέση

Chat, Speech: ομιλία, λόγος, φωνή, λαλιά

Word: λέξη, λόγος, είδηση

Consideration: μελέτη, θεώρηση, αμοιβή, παράγοντας, λόγος, σεβασμός

Oration : αγόρευση, λόγος, δημηγορία, ρητό

Γαλλικά

Raison

discours

Cause

Motif

Bavarder

Τουρκικά

Konuşma κουβεντά απ όπου και το Κυπριακό κκουσμάς

söz söylem

Pasted from <<http://el.wikipedia.org/wiki/>>

Αναφορες

Αρχοντολογιον

Ἔσμα Θεοφυλάκτου.

Ὁ βασιλέας Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδροπολίτης
ἔκαμε μίαν γεορτὴν μικρὴν καὶ μίαν γεορτὴν μεάλην,
ἔκαμεν μίαν τὰ ἱγεωροῦ καὶ μίαν τὰ ἱου Μάμα·
ἐκάλεσεν τοὺς ἄρχοντας κὴ οὐλον τὰρχοντολόϊν,

9453

Βγαζω λογο

—Γιατί κ’ οι άξιοι ρήτορες δεν έρχονται σαν πάντα
να **βγάλουνε τους λόγους τους**, να πούνε τα δικά τους;

Γιατί οι βάρβαροι θα φθάσουν σήμερα·
κι αυτοί βαρρουντ’ ευφράδειες και δημηγορίες

Κωνσταντίνος Καβάφης «Περμένοντας τους Βαρβάρους»

Μιλώ

Μιλώ για τα τελευταία σαλπίσματα των νικημένων στρατιωτών
Για τα τελευταία κουρέλια από τα γιορτινά μας φορέματα
Για τα παιδιά μας που πουλάν τσιγάρα στους διαβάτες

Μιλώ για τα λουλούδια που μαραθήκανε στους τάφους και τα σαπίζει η
βροχή

Για τα σπίτια που χάσκουνε δίχως παράθυρα σαν κρανία ξεδοντιασμένα
Για τα κορίτσια που ζητιανεύουν δείχνοντας στα στήθια τις πληγές τους

Μιλώ για τις ξυπόλυτες μάνες που σέρνονται στα χαλάσματα

Για τις φλεγόμενες πόλεις τα σωριασμένα κουφάρια στους δρόμους
τους μαστροπούς ποιητές που σέρνονται τις νύχτες στα κατώφλια

Μιλώ για τις ατέλειωτες νύχτες όταν το φως λιγοστεύει τα ξημερώματα

Για τα φορτωμένα καμιόνια και τους βηματισμούς στις υγρές πλάκες

Για τα προαύλια των φυλακών και το δάκρυ των μελλοθανάτων

Μα πιο πολύ **μιλώ** για τους ψαράδες

Π’ αφήσανε τα δίχτυα τους και πήρανε τα βήματα Του

Κι όταν Αυτός κουράστηκε αυτοί δεν ξαποστάσαν

Κι όταν Αυτός τους πρόδωσε αυτοί δεν αρνηθήκαν

Κι όταν Αυτός δοξάστηκε αυτοί στρέψαν τα μάτια

Κι οι σύντροφοι τους φτύνανε και τους σταυρώναν

Κι αυτοί γαλήνιοι το δρόμο παίρνουνε π’ άκρη δεν έχει

Χωρίς το βλέμμα τους να σκοτεινιάσει ή να λυγίσει

Ὅρθιοι και μόνοι μες στη φοβερή ερημία του πλήθους.

Βλαστήμιες

Μεγαλοπρεπή βουνά αγκαλιάζουν,
βράχους, γκρεμούς, ανθρώπους, έλατα.

Είδαν φουσατά Τούρκων κι άλλων νικηφόρα,
πτώματα ηρώων εδέχθησαν και **βλαστήμιες** γενναίων.
Μίκης Θεοδωράκης, ΑΡΚΑΔΙΑ

Από το βλασφημω (βλαβη + φήμη) η φήμη είναι η εκτίμηση των τρίτων
προς το άτομο μου (λατ. *Æstimatio*)

Το φι εγινε ταυ και αναβιβαστηκε ο τονος με επιδραση
από το ιτ. *Stimāre* (*)

Στιμάρω :εκτιμώ, αποτιμώ, κάνω πραγματογνωμοσύνη.

Όμως όταν χρησιμοποιουμε λογιες εκφρασεις λεμε πχ.

άπαγε τής βλασφημίας : μη το πεις αυτό (γιατί θα είναι βλασφημία)

(*) *Avere una buona opinione di qualcuno o di qualche cosa, tenere in alta considerazione, apprezzare grandemente: tutti lo amano e lo stimano; è molto stimato dai colleghi; non conosce la pace e non la stima chi provato non ha la guerra prima (prov.).*

TRECCANI

Βιβλιογραφία

241

Τίτλος:1864 ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΙΚΑ:

Συγγραφέας: Ι. Αναγνωστοπούλου & Λ. Μπουσούνη-Γκέσουρα

Εκδότης: ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Έτος : 2010

9213

Τίτλος: A dictionary of modern Greek proverbs

Συγγραφέας: Alexander Negris

Εκδότης:CLARK

Έτος:1831

9359

Τίτλος: ΑΤΑΚΤΑ - ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΓΛΩΣΣΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΥΛΗΣ

ΑΤΑΚΤΑ,ΗΓΟΥΝ ΠΑΝΓΤΟΔΑΠΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΝΕΑΝ

ΕΛΛΗΝΗΚΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ ,

ΚΑΙ ΤΙΝΩΝ ΑΛΛΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ , ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΣ ΣΥΝΑΓΩΓΗ. ΤΟΜΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΟΣ, ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΓΛΩΣΣΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΥΛΗΣ ΔΟΚΙΜΙΟΝ, ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Συγγραφέας: ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ

Εκδότης ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΕΒΕΡΑΡΤΟΥ.

Έτος:1829

9453

Τίτλος: ΤΑ ΚΥΠΡΙΑΚΑ - Η ΕΝ ΚΥΠΡΩ ΓΛΩΣΣΑ

Συγγραφέας: ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Εκδότης:Π. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Έτος:1868

28/7/2014